

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Reakce na článek na zpravodajském serveru iDNES "Evropa chce společně bojovat proti smrtící bakterii, Česko se nepřidá", datovaného k 4. 12. 2014, autor Lenka Petrášová

V reakci na výše uvedený článek sdělujeme, že prevence a kontrola infekcí spojených se zdravotní péčí, včetně onemocnění vyvolaných *Clostridium difficile*, se v České republice řídí platnou legislativou, a to zejména ustanoveními zákona 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví v platném znění, a související vyhláškou 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče.

Nemocnice poskytující akutní lůžkovou péči jsou povinné ustanovit komplexní Program prevence a kontroly infekcí (dle požadavků zákona 372/2011 Sb., o zdravotních službách, a Metodického postupu vydaného ve věstníku MZ v roce 2013). Agenda prevence a kontroly infekcí je součástí akreditačních standardů pro nemocnice a je integrována do aktivit zaměřených na zajištění bezpečnosti pacientů a zvyšování kvality zdravotní péče. Pro odbornou podporu výše uvedených činností a pro vytvoření funkčního systému surveillance těchto infekcí bylo v roce 2012 ve Státním zdravotním ústavu zřízeno **Národní referenční centrum pro infekce spojené se zdravotní péčí**.

Česká republika implementuje platnou evropskou legislativu v této oblasti (zejména Doporučení Rady EU o bezpečnosti pacientů včetně prevence a kontroly infekcí spojených se zdravotní péčí, 2009/C 151/01). Plnění tohoto Doporučení Rady je pravidelně posuzováno hodnotícími zprávami, předkládanými Evropské komisi a členskými státy. Česká republika aktivně spolupracuje na přípravě dalších legislativních dokumentů na úrovni EU (naposledy "Závěry Rady k bezpečnosti pacientů a infekcím spojeným se zdravotní péčí" připravované aktuálně italským předsednictvím). Ministr zdravotnictví podepsal v roce 2011 "Příslib podpory v oblasti prevence a kontroly infekcí spojených se zdravotní péčí" což je aktivita Světové zdravotnické organizace. Ve vztahu k infekcím vyvolaným *Clostridium difficile* nebyla Česká republika oficiálně vyzvána k podpisu jakéhokoliv memoranda.

Stanovisko k problému infekcí vyvolaných *Clostridium difficile* v České republice:

- **Výskyt infekce *Clostridium difficile* v České republice** se několik let sleduje v systému EPIDAT, spravovaném Státním zdravotním ústavem. Česká republika se v roce 2012 zúčastnila Evropské bodové prevalenční studie organizované Evropským centrem pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC), která byla zaměřena na výskyt infekcí spojených se zdravotní péčí a používání antibiotik v nemocnicích poskytujících akutní lůžkovou péči. Podle výsledků této studie činil výskyt infekcí vyvolaných *Clostridium difficile* v České republice 7% ze všech zjištěných případů, což je údaj srovnatelný s jinými evropskými zeměmi. V posledních dvou letech je v systému EPIDAT hlášeno mezi 3000 až 3500 případy této infekce ročně, hodnota za rok 2014 se odhaduje kolem 4000 případů. Predikovaný výskyt v České republice je možné odhadnout na základě výsledků provedených prevalenčních studií na spodní hranici 5000 případů ročně. K zjištění objektivních údajů připravuje ECDC standardizovanou evropskou surveillance, jejíž metodika je aktuálně ve fázi závěrečné

oponentury členskými státy včetně České republiky. Pilotní fáze tohoto systému surveillance se předpokládá v roce 2015. Česká republika se prostřednictvím Ústavu lékařské mikrobiologie FN Motol účastnila evropského projektu EUCLID (European multicentre prospective bi-annual point prevalence study of *Clostridium difficile* infection in hospitalised patients with diarrhoea). Výsledky tohoto projektu byly využity pro vytvoření výše zmíněné, evropské metodiky surveillance. Pro zajištění klinické péče o pacienty s infekcí *Clostridium difficile* (diagnostiku a léčbu) byl připraven mezioborový doporučený postup (Společnost infekčního lékařství, Společnost pro lékařskou mikrobiologii, Společnost pro epidemiologii a mikrobiologii ČLS JEP).

- **Možnosti izolace pacientů s infekcí *Clostridium difficile* v České republice a v Evropě:** Kapacita jednolůžkových pokojů vhodných k izolaci pacientů s epidemiologicky závažnými onemocněními byla hodnocena v rámci Evropské bodové prevalenční studie (viz výše). V České republice byl zjištěn jejich podíl v rozmezí 5 až 10%, což je údaj shodný např. s Rakouskem nebo Spolkovou republikou Německo. Na Slovensku, stejně jako v Polsku a Maďarsku byl podíl jednolůžkových pokojů pod 5%. Všeobecně je ve většině evropských zemí tato lůžková kapacita hodnocena jako nedostatečná a upozorňuje se na nezbytnost jejího zvýšení úměrně organizačním a finančním možnostem jednotlivých zemí.
- **Atributivní mortalita infekce *Clostridium difficile*:** Podle údaje v článku mají umírat 2 pacienti z 5 infikovaných, což je údaj nepravdivý. Tzv. atributivní mortalita (tedy úmrtí, k němuž dojde v příčinné souvislosti s infekcí *Clostridium difficile*) se pohybuje mezi 5 až 15%, a to podle virulence konkrétního subtypu původce.

Další kroky ke zlepšení prevence a kontroly infekcí spojených se zdravotní péčí v českých nemocnicích lze shrnout následovně:

- MZ aktuálně připravuje Akční plán podpory zdraví v rámci strategie "Zdraví 2020" vyhlášené Světovou zdravotnickou organizací (WHO). V rámci této strategie byla zřízena Pracovní skupina pro zvládání infekcí, kam je mimo jiné zařazena agenda infekcí spojených se zdravotní péčí, koordinovaná prostřednictvím Národního referenčního centra pro infekce spojené se zdravotní péčí ve Státním zdravotním ústavu.
- Součástí Akčního plánu má být budování kapacity programu prevence a kontroly infekcí v nemocnicích České republiky dle požadavků národní a evropské legislativy.
- Součástí Akčního plánu má být vzdělávání specialistů prevence a kontroly infekcí působících v nemocnicích ČR (sester a lékařů) podle standardů platných v EU.
- Součástí Akčního plánu má být zlepšení systému surveillance infekcí spojených se zdravotní péčí.
- Součástí Akčního plánu má být příprava doporučených postupů prevence a kontroly infekcí v nemocnicích, včetně infekcí vyvolaných *Clostridium difficile*.
- Česká republika bude nadále v této oblasti spolupracovat s WHO a ECDC, a to nezávisle na farmaceutickém průmyslu.

Státní zdravotní ústav pokládá infekce spojené se zdravotní péčí včetně infekcí vyvolaných *Clostridium difficile* za významnou hrozbu pro bezpečnost pacientů a podílí se na strategiích a činnostech

podložených důkazy, které tuto hrozbu účinně omezují. Nezodpovědné šíření nepravdivých nebo zkreslených informací toto úsilí poškozuje.